

2^η Άσκηση μαθήματος Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής

«Σημειωτική και δυαδικότητα»

Άσκηση: "Δυαδικότητα και Σημειωτική των χώρων της Σχολής"

Στόχος της άσκησης: Να εντοπίσετε και να αναπαραστήσετε δυαδικές αντιθέσεις στους χώρους της Σχολής, εμπνεόμενοι από τη σημειωτική και την έννοια της δυαδικότητας στην ταινία *Η Κοιλιά του Αρχιτέκτονα*. Μέσα από αυτή την άσκηση, θα αντιληφθούμε πώς οι αντιθέσεις μπορούν να επικοινωνούν νοήματα και συναισθήματα και να δίνουν χαρακτήρα σε έναν χώρο.

Βήματα άσκησης:

1. Μελέτη της δυαδικότητας στην ταινία:

- Μετά την παρακολούθηση της ταινίας, συζητάμε και καταγράφουμε τις δυαδικότητες που αναδεικνύονται, όπως π.χ. υγεία-αρρώστια, δημιουργία-καταστροφή, παρελθόν-παρόν, ηρεμία-ένταση, συμμετρία-ασυμμετρία κ.α.
- Σημειώστε πώς αυτές οι αντιθέσεις αντικατοπτρίζονται στους χώρους που επισκέπτεται ο πρωταγωνιστής και πώς η σκηνοθεσία χρησιμοποιεί αυτά τα ζεύγη για να αποδώσει συναισθήματα και ιδέες.

2. Επιλογή ζεύγους δυαδικών αντιθέσεων:

- Κάθε ομάδα επιλέγει ένα ζεύγος αντιθέσεων (π.χ. φως-σκοτάδι, συμμετρία-ασυμμετρία, τάξη-χάος) το οποίο θα διερευνήσει/ ανακαλύψει στους χώρους της Σχολής.
- Εξετάστε πώς αυτές οι αντιθέσεις εκδηλώνονται στους διαδρόμους, τις αίθουσες διδασκαλίας, τους κοινόχρηστους χώρους, ή τους εξωτερικούς χώρους της σχολής.

3. Παρατήρηση και φωτογραφική τεκμηρίωση:

- Περιηγηθείτε στους χώρους της σχολής και καταγράψτε με φωτογραφίες τις αντιθέσεις που θα ανακαλύψετε. Για παράδειγμα:

- **Φως-Σκοτάδι:** Σημεία όπου το φως εισέρχεται ή όπου υπάρχει σκοτάδι και σκιά.
- **Συμμετρία-Ασυμμετρία:** Συμμετρικοί χώροι, όπως είσοδοι ή διάδρομοι, και πιο χαστικά, ασύμμετρα σημεία.
- **Τάξη-Χάος:** Χώροι που είναι τακτοποιημένοι και οργανωμένοι και χώροι όπου υπάρχει αταξία ή αποσύνθεση.
- Διαλέξτε αντιπροσωπευτικές φωτογραφίες που αποτυπώνουν τη δυαδικότητα στον χώρο.

4. **Σχεδίαση και αποτύπωση της δυαδικότητας:**

- Με βάση τις παρατηρήσεις και τις φωτογραφίες σας, κάθε ομάδα θα δημιουργήσει δύο σκίτσα ή διαγράμματα που αντιπροσωπεύουν τα δύο σκέλη της αντίθεσης. Μπορεί, για παράδειγμα, το ένα σκίτσο να αποδίδει τη συμμετρία και το άλλο την ασυμμετρία.
- Τα σκίτσα μπορούν να περιλαμβάνουν γραμμές, σχήματα και σκιάσεις που ενισχύουν την αντίθεση και δίνουν έμφαση στη δυαδικότητα.
- Το χρώμα μπορεί να δώσει τις απαραίτητες εντάσεις.

5. **Συγγραφή κειμένου και ανάλυση σημειωτικής:**

Κάθε ομάδα γράφει μια σύντομη ανάλυση για το πώς η δυαδικότητα που μελέτησε αποτυπώνει διαφορετικές συναισθηματικές ή αισθητικές ποιότητες στον χώρο.

- Πώς η συμμετρία ή η ασυμμετρία επηρεάζουν την αντίληψη και την εμπειρία του χώρου;
- Πώς η ύπαρξη φωτεινών ή σκοτεινών περιοχών δημιουργεί διαφορετικές ψυχολογικές εντυπώσεις;
- Πώς αυτές οι αντιθέσεις μπορούν να αποτελέσουν σημειωτικά "σήματα" που υποδηλώνουν λειτουργίες, αξίες ή συναισθήματα στον χώρο;

6. **Παρουσίαση και θέματα προς συζήτηση:**

- Οι ομάδες παρουσιάζουν τα σχέδιά τους και συζητούν τις παρατηρήσεις τους με την υπόλοιπη τάξη. Η παρουσίαση αυτή μπορεί να επικεντρωθεί

στο πώς οι χώροι της Σχολής τους επικοινωνούν δυαδικές αντιθέσεις που συχνά δεν γίνονται αντιληπτές με την πρώτη ματιά.

- Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, μπορούν να συγκρίνουν τους χώρους της Σχολής με την έννοια της δυαδικότητας στην ταινία, εντοπίζοντας ομοιότητες ή διαφορές στον τρόπο που οι αντιθέσεις διαμορφώνουν την εμπειρία του θεατή/χρήστη.

Παράδειγμα:

Εικόνα που βλέπω: Ένα κτίριο ανεγείρεται δίπλα σε ένα ερείπιο

Οι δυαδικότητες που αναγνωρίζω στην εικόνα είναι οι εξής: **νέο-παλιό**, **δημιουργία-φθορά**, και **μέλλον-παρελθόν**. Αυτή η συνύπαρξη αναδεικνύει όχι μόνο τη χρονική διαφορά των κτιρίων, αλλά και το πώς διαφορετικοί "χρόνοι" και καταστάσεις μπορούν να επηρεάζουν την αίσθηση του χώρου.

Ανάλυση και Βήματα Άσκησης:

1. **Επιλογή ζεύγους δυαδικότητας:**

- Το ζεύγος *νέο-παλιό* ή *δημιουργία-φθορά* θα είναι η κύρια δυαδικότητα για ανάλυση. Το νεόδμητο κτίριο αποπνέει ζωή, εξέλιξη, και υπόσχεση για το μέλλον, ενώ το ερείπιο ανακαλεί τη φθορά του χρόνου, τη μνήμη, και ίσως το αίσθημα της εγκατάλειψης.

2. Φωτογραφική τεκμηρίωση:

- Μπορείτε να τραβήξετε φωτογραφίες που να αποτυπώνουν τις δύο αντίθετες καταστάσεις:
 - **Νέο Κτίριο σε Κατασκευή:** Εικόνες από τις σκαλωσιές, τους γερανούς και τις καθαρές, γεωμετρικές μορφές του νέου κτιρίου, που δείχνουν την ενέργεια της κατασκευής και την προοπτική ολοκλήρωσης.
 - **Ερείπιο:** Εικόνες από τα ερείπια, τα οποία δείχνουν φθαρμένες επιφάνειες, ρωγμές και ίχνη του χρόνου, με έμφαση στη λεπτομέρεια της αποσύνθεσης και της αίσθησης εγκατάλειψης.

3. Σχεδίαση της δυαδικής αντίθεσης:

- **Σχέδιο νέου κτιρίου:** Μπορείτε να αποδώσετε το υπό κατασκευή κτίριο με καθαρές, δομικές γραμμές που τονίζουν την γεωμετρία και τη σταθερότητά του. Η σύνθεση μπορεί να υποδηλώνει προοπτική και ανοδικές γραμμές, που ενισχύουν την αίσθηση προόδου και ολοκλήρωσης.
- **Σχέδιο ερειπίου:** Η αποτύπωση του ερειπίου μπορεί να γίνει με πιο ακανόνιστες γραμμές και σκιές, δείχνοντας την αποδόμηση και τη φθορά. Το σχέδιο μπορεί να περιέχει ελεύθερες, κυματιστές γραμμές, που συμβολίζουν την αβεβαιότητα και την αίσθηση της φθοράς του χρόνου.

4. Χρωματική αντίθεση και συναισθηματική απόδοση:

- **Νέο Κτίριο:** Η απόδοση μπορεί να περιλαμβάνει φωτεινά, ζωντανά χρώματα ή μοντέρνες αποχρώσεις (όπως μπλε ή ασημί) για να ενισχύσει την αίσθηση του νέου και του καθαρού.

- ο **Ερείπιο**: Πιο σκοτεινές και σκονισμένες αποχρώσεις (π.χ. γκριζο, καφέ) για να αποδοθεί η φθορά και η εγκατάλειψη, ίσως και να εντείνει το αίσθημα της μελαγχολίας και της περασμένης δόξας.

5. **Ανάλυση σημειωτικής:**

- ο Στην ανάλυση, μπορείτε να επικεντρωθείτε στο πώς η δυαδικότητα *νέο-παλιό* αποκαλύπτει διαφορετικές αντιλήψεις για τον χώρο και τον χρόνο. Μπορείτε να αναλύσετε το νεόδμητο κτίριο ως σύμβολο του μέλλοντος, της ανάπτυξης και της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, ενώ το ερείπιο λειτουργεί ως ανάμνηση του παρελθόντος, προσφέροντας μια αίσθηση ιστορίας και πολιτιστικής ταυτότητας.
- ο Η εγγύτητα των δύο κτιρίων επιτρέπει μια ενδιαφέρουσα ανάγνωση της αρχιτεκτονικής, όπου το ένα κτίριο επηρεάζει το άλλο και δημιουργείται μια “συνομιλία” μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος, ένα μόνιμο παιχνίδι αντίθεσης και σημειωτικής φόρτισης.

Η τελική σύνθεση της άσκησης θα αποτελείται από:

- **Δύο σχέδια (ή περισσότερα)**: ένα για το νέο κτίριο σε κατασκευή και ένα για το ερείπιο.
- **Δύο φωτογραφίες** (ή περισσότερες) των δύο κτιρίων, που ενισχύουν την αντίθεση και τα συναισθήματα που δημιουργεί η αντιπαραβολή τους.
- **Ανάλυση κειμένου**: Ένα σύντομο κείμενο που εξετάζει πώς η δυαδικότητα αυτή αναδεικνύει τη συνύπαρξη του παρελθόντος με το μέλλον στον αρχιτεκτονικό χώρο και πώς αυτά τα δύο στοιχεία μπορούν να συνυπάρχουν στην αρχιτεκτονική. Ο καθένας μας μπορεί να αναρωτηθεί αν το παρελθόν υπονομεύει το μέλλον ή αν, αντιθέτως, το παρελθόν προσφέρει βάσεις και έμπνευση για το μέλλον.

Γενική βιβλιογραφία στο e-class του μαθήματος.

Η διδάσκουσα

Κατερίνα Ριτζούλη